

සුනිල් උඩුකල

නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, මාධ්‍ය අංශය
මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය

අප හමුවේ ඇති ප්‍රධාන පරිසර අභියෝගය වායු දූෂණයද?

වත්මන් ගෝලීය සමාජය තුළ වරින්වර කරලියට පැමිණෙන විවිධ වූ පරිසර අභියෝග අතර ප්‍රධාන තැනක් හිමිව ඇත්තේ වායු දූෂණය නම් වූ පරිසර අභියෝගය කෙරෙහිය. මෑතක් වන තුරුම වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය විසින් මානව සෞඛ්‍ය පිළිබඳව අවධාරණය කිරීමේ දී ඔවුන් දක්වා සිටියේ, නිහඬ මාරයෙක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ රෝගයක් වූ දියවැඩියාවට ප්‍රමුඛතාවයක් හිමිව තිබූ බවයි. එහෙත් මේ තත්ත්වය වෙනස් වී ඇතැයි ගෝලීය විද්වතුන් අවධාරණය කරමින් පෙන්වා දෙනුයේ පරිසර දූෂණය නැමැති සාධකය විසින් ඉතා බරපතල අකාරයෙන් මනුෂ්‍ය සෞඛ්‍යය වෙත දැඩි බලපෑම් කරන බවයි. එනම් වායු දූෂණය නැමැති පරිසර දූෂණ බලපෑම විසින් නිහඬ මාරයාගේ කාර්යභාරය ඉටු කිරීමට පටන් ගෙන ඇති බවයි. පරිසර දූෂණය සිදුවන විවිධ වූ ක්‍රමවේද අතර අපගේ පංච ඉන්ද්‍රියන්ට සෘජුවම ඉලක්ක නොවී බොහෝ විට අදෘෂ්‍යමානව සිටීමින් මානව පරපුරේ සෞඛ්‍යයට මාරාන්තික තර්ජන කරන ප්‍රධාන පරිසර දූෂක ප්‍රභවය බවට පත්ව ඇත්තේ වායු දූෂණයයි. මේ තරම් ව්‍යවසනකාරී තත්ත්වයකට වායු දූෂණය ප්‍රබල වූයේ ඇයි? එවැනි තර්ජනයක් හමුවේ රටක් විදිහට පරිසර සංවේදී පුරවැසියන් විදියට අප ප්‍රතිචාර දැක්විය යුත්තේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව මෙම ලිපියෙන් අවධාරණය කෙරේ.

දකුණු ආසියානු කලාපයේ ජීවත් වන ශ්‍රී ලංකාවාසී අප හට වායු දූෂණය සම්බන්ධයෙන් ඉතා සමීප බාහිර අත්දැකීම් පවතින අතර රට තුළින් ද වරින් වර මතු කරන එවැනි අත්දැකීම් ද පවතී. ඉන්දියාවේ අග නගරය වන දිල්ලිය පිළිබඳව විවිධ තොරතුරු වායු දූෂණය සම්බන්ධයෙන් මේ දිනවල ජනමාධ්‍ය ඔස්සේ නිතර නිතර වාර්තා වේ. මන්ද නවදිල්ලි

නගරවාසීන්ට චරිත රජයේ නිලධාරීන් විසින් අවස්ථා ගණනාවකදී අවධාරණය කර සිටිනුයේ, සෞඛ්‍ය ආරක්ෂිත මෙවලම් භාවිතා කිරීම තම නිරෝගීකම ආරක්ෂා කර ගැනීමට හේතු වන බවයි. වායු දූෂණය හේතුවෙන් දැඩි ලෙස පීඩා විඳින තවත් ප්‍රධාන රාජ්‍යයක් වනුයේ චීනයයි. චීනයේ අග නගරය වන බෙයිජිං නගරයේ වායු දූෂණය ඉතා බරපතල ආකාරයෙන් ඉහළ යාම දැනට වසර කිහිපයක පටන් වාර්තා වේ. ඔවුන් ඒ සඳහා විවිධ වූ පිළියම් යෙදවත් සාර්ථක ආකාරයෙන් තවමත් විය පාලනය කරගැනීමට අසමත් වී ඇත. ලෝක ඉතිහාසයේ පළමුවරට පිරිසිදු ඔක්සිජන් කැනඩාවෙන් ආනයනය කරන රට බවට පත්ව ඇත්තේ චීනයයි. එලෙස මුදල් දී හුස්ම ගැනීම සඳහා පිරිසිදු වාතය ලබාගත හැක්කේ ධනවතුන්ට පමණි. වායු දූෂණය නැමැති ගැටළුවට එවැනි ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක පිළියම් නොවන බව ප්‍රායෝගිකව අවබෝධ කරගත යුතුය.

බටහිර සංවර්ධන මාදිලියට අනුව වේගවත් සංවර්ධනයක් කරා හඹා ගිය බොහෝමයක් රටවල් විසින් ආර්ථික වෘද්ධිය යන සාධකය සංවර්ධනයේ ගාමක බලවේගය ලෙසින් වරදවා වටහා ගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ද ලෝක මට්ටමින් අපි මුහුණ දී සිටින්නෙමු. වායු දූෂණය, පස දූෂණය, ජල දූෂණය, දර්ශන දූෂණය ආදී විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් විය කරලියට පැමිණ ඇත්තේ, පරිසර දූෂණය ලෙසිනි. බටහිර සංවර්ධන මාදිලිය තුළ පැවැති ස්වරූපය වූයේ, සංවර්ධනයත් සමඟ අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් අදෘෂ්‍යමානව පරිසර දූෂණයත් ගමන් කිරීමයි. මෑතකාලීනව සලකා බලන විටදී ලෝකයේ ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතයේ ඉහළින් පෙන්නුම් කරන ලද ප්‍රධාන රාජ්‍යයන් දෙකක් වූයේ, චීනය හා ඉන්දියාවයි. ආර්ථික දත්ත එලෙසින් වාර්තා වන අතරම පරිසර දූෂණය ද වර්ධනය වී වායු දූෂණය කළමනාකරණය දුෂ්කර තත්ත්වයන් කරා ඉහළ යෑමක් සිදුව ඇත.

2016 සංඛ්‍යා දත්තයන්ට අනුව වායු විමෝචනයන් කරමින් පරිසර දූෂණයට දායක වන ලොව ප්‍රධාන රටවල් වන්නේ චීනය - 28.3%, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය 15.9%, ඉන්දියාව 5.8%, සෝවියට් දේශය 4.79%, ජපානය 3.84%, ජර්මනිය 2.23%, දකුණු කොරියාව 1.78%, කැනඩාව 1.6%, ඉරානය 1.63%, බ්‍රසීලය 1.41%, ඉන්දුනීසියාව 1.32%, ශ්‍රී ලංකාව 0.051% ආදිය යි.

මෙම සටහනේ ඉහළින්ම තිබෙන රාජ්‍ය වනුයේ, කාර්මික වශයෙන් දියුණු රාජ්‍යයන්ය. “සංවර්ධනයයි පරිසරයයි. අතර තිබෙන්නා වූ අත්‍යන්‍ය සම්බන්ධතාවය කොතරම් ද? යන්න විමසීමට පැහැදිලි වේ. කවර ලෙසකින් හෝ මේ තත්ත්වය පිළිබඳව පරිසරවේදීන්ගේ විෂය ක්ෂේත්‍ර නියෝජනය කරන විද්වතුන්ගෙන් විල්ල වන බලපෑම් හමුවේ පරිසර දූෂණය පාලනය කිරීම සඳහා ලෝක මට්ටමින් අවස්ථා ගණනාවක දී යම් යම් චකඟතාවන්ට වළඹීම සිදුව ඇත. ඔවුන් පරිසර දූෂණය පිටුදැකීම සඳහා 1987 ඔස්ට්‍රියාවේ විශානා නුවරදී ඇති කර ගන්නා ලද චකඟතාවය අනුව ඕසෝන් වියන සුරැකීම සඳහා වන මොන්ට්‍රියල් ප්‍රඥප්තිය 1989 සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. විමසීම,

1. ක්ලෝරා ෆ්ලෝරෝ කාබන් - CFC
2. හයිඩ්‍රෝ ක්ලෝරා ෆ්ලෝරෝ කාබන් - HEFC
3. හයිඩ්‍රෝ ෆ්ලෝරෝ කාබන් - HFC

යන වායූන් පාලනය උදෙසා පොදු චකඟතාවකට පැමිණීම සිදුවිය.

වර්ධනය වෙමින් පවතින ගෝලීය උෂ්ණත්වය පාලනය කිරීම සඳහා ලෝක නායකයින් පොදු තීන්දුවක් ගනු ලැබූ මෑත කාලීන සංධිස්ථානය වූයේ, පැරිස් චකඟතාවයි. 2015 වර්ෂයේ දී ලෝක නායකයින් ප්‍රංශයේ පැරිස් නුවර දී එක් වී දැනට වර්ධනය වෙමින් පවතින වායුගෝලීය උෂ්ණත්වයේ වේගය පාලනය කිරීම උදෙසා වන පරිසර හිතකාමී ක්‍රියාමාර්ගයන්ට වළඹීමේ අවශ්‍යතාව එහිදී අවධාරණය කරන ලදී. විවිධ වූ මානව ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් වායුගෝලයට මුදා හරින වායු විමෝචනයන් හැකිතාක් පාලනය කිරීමත්, පුනර්ජනනීය බලශක්තිය ප්‍රභවයන් ප්‍රවලිත කිරීම කෙරෙහි මෙම ප්‍රවේශයෙන් අවධාරණය කරන ලදී. ගෝලීය උණුසුම පාලනය කිරීම උදෙසා ගත හැකි සෑම ක්‍රියා මාර්ගයක්ම වෙනුවෙන් කැපවීමේ අවශ්‍යතාව දැන් දැන් වැඩි වැඩියෙන් දැනෙන්නට පටන්ගෙන ඇත. 2015 පැරිස් සමුළුවට සහභාගි වූ ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිතුමා පරිසර අමාත්‍යතුමා වශයෙන් එම චකඟතාවට අත්සන් තබන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වායු දූෂණය පාලනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් පරිසර අමාත්‍යාංශය, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මෙන්ම මොර්ට් රට් ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව මෙන්ම අනෙකුත් සම්බන්ධිත ආයතන ඒකාබද්ධ සැලැස්මක් යටතේ ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයකි. එනම් ශ්‍රී ලංකාව තුළ විවිධ මූලාශ්‍රයන් මගින් වායු ගෝලයට එකතු වන දූෂණකාරක ප්‍රමාණයන් හඳුනා ගැනීම සඳහා වායු විමෝචන දත්ත ලේඛනයක් සම්පාදනය කරන ලදී. එයට අනුව ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර ලෙසින් හඳුනා ගන්නා ලද්දේ, වාහන දුම් මගින් ඇති කරන දූෂණ තත්ත්වයයි. රට් වාහන මගින් ඇති කරන වාතය දූෂණය පාලනය කිරීමේ පියවරක් ලෙසින් වාහන වායු විමෝචන පරීක්ෂණ වැඩසටහන හඳුන්වා දෙන ලදී. මේ වන විට එය ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගයක් බවට පත් වී ඇත. ඊට සමගාමීව කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානය සම්පයේ සවිකර ඇති වායු විමෝචන දත්ත පිරිස්සුම් මධ්‍යස්ථානය මගින් මෙන්ම අනුරාධපුර දොරමඩලාව ප්‍රදේශයේ ස්ථාපිත කර පැවැති මධ්‍යස්ථානය මගින් ද නිරන්තර වායු ගෝලීය තත්ත්වය පිළිබඳව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් දිගු කාලීන වශයෙන් නිරීක්ෂණය කරන ලදී. ඒවායෙන් ලබාගත් තොරතුරුවලට අනුව බරපතල ආකාරයෙන් වායු දූෂණ තත්ත්වයක් මෙරට වාර්තා වී නොමැති බැව් සඳහන් වේ.

කාලයෙන් කාලයට මහනුවර නගරය සම්බන්ධව ප්‍රකාශිත වාර්තා වන වායු දූෂණ තත්ත්වයන් ද සලකා බලන විටදී පෙනී යන්නේ, නගරයේ අධික වාහන තදබදයක් පැවැතීම හා මහනුවරට ආවේණික තුගෝලීය පිහිටීම අනුව බොහෝ අවස්ථාවලදී පහළ වායු ගෝලයේ යම් වායු ඒකරාශී වීමේ හැකියාව පවතින බව ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වායුගෝලයේ පවතින සැබෑ තත්ත්වය අනාවරණයට සහ විද්‍යාත්මකව මෙන්ම ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ප්‍රමිතියට අනුව සිදුකිරීමට අවශ්‍ය වන අතර, වාහන වායු විමෝචන පරීක්ෂණ වැඩසටහන සහ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය එක්ව 2019 වසරේ සිට නව වැඩසටහනක් යටතේ වායුගෝලීය තත්ත්වය පසු විපරම් වැඩසටහනක් සැලසුම් කර ඇත. ඒ යටතේ අගනුවර, මහනුවර සහ විශේෂ අවධානයට ලක්වී ඇති නගර පසු විපරම් කිරීමට අපේක්ෂිතය.

2016 වර්ෂයේදී ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ, යේල් සරසවිය මගින් කරන ලද මානව සෞඛ්‍ය හා පාරිසරික ජෛව පද්ධති සංරක්ෂණය පදනම්ව ලොව එකිනෙක රටවල් පෙළගස්වා ඇති ආකාරය අනුව, ලංකාවට 69 වන ස්ථානය හිමිව තිබීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිසරික සුරක්ෂිත බව තහවුරු වී තිබේ. එසේ වුවත් වායු දූෂණය පාලනය ඇතුළු පරිසර සංරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග කෙරෙහි අපගේ අවධානය අනිවාර්යයෙන් යොමුවිය යුතුය.

මේ සඳහා සෑම පුරවැසියෙක්ම පරිසර හිතකාමී වර්ධනමය ජීවිතයකට හුරුවීම හා ඒ ආශ්‍රිත ක්‍රියාමාර්ග ඔස්සේ තම දෛනික වැඩපිළිවෙල හැඩගස්වා ගැනීම පරිසර දූෂණයට විරෝධීය ක්‍රියාත්මක වීමකි. ඒක පුද්ගල කාඩ්ඩ් විමෝචන අනුපාතය ඉතා පහළ මට්ටමකට ගැනීමට එමඟින් හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත. පොලිතින් ප්ලාස්ටික් ද්‍රව්‍ය වෙනුවට, පරිසර හිතකාමී ද්‍රව්‍ය භාවිතය, තමන් විසින් ජනනය කරන අපද්‍රව්‍ය පරිසරයට මුදාහරින්නේ නැතිව ගෘහස්ථ පරිශ්‍රය තුළම කළමනාකරණය කරගැනීම, ඉන්ධන දහනය හැකිතාක් අවම කිරීම, කෙටි ගමන්වලදී පයින් හෝ පාපැදියෙන් ගමන් කිරීම, එක්වරක් භාවිතා කර ඉවත දමන්නේ නැතිව හැකි සෑම දෙයක්ම නැවත නැවත භාවිතය (බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් සිවුර භාවිතය පිළිබඳව සංසරත්නයට ලබා දී ඇති උපදේශනය මෙහිදී සිතියට නැගේ. එය පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා වන අත් පොතකි.)

විශේෂයෙන් වායු දූෂණය පාලනය උදෙසා හැකි සෑම විටකදී ම සුදුසු පරිදි පැළ රෝපණය කිරීම, විවිධ පරිමාණයේ කර්මාන්ත මඟින් වායුගෝලයට මුදාහරින වායු විමෝචයන් නියමිත ප්‍රමිතීන්ට අනුගතව සිදු කිරීම, පොලිතින්, ප්ලාස්ටික් පිලිස්සීමෙන් වැළකීම, සෑම අවස්ථාවකදීම අපද්‍රව්‍ය ජනනය අවම කිරීම හා කළමනාකරණයට යොමු වීම ආදී ක්‍රියා මාර්ගයන්ට අවතීර්ණ වීම මඟින් වායු දූෂණය ඇතුළු සමස්ත අර්ථයෙන් සලකන විටදී පරිසර දූෂණය පිටු දැකීම උදෙසා ක්‍රියාත්මක විය හැකි වනු ඇත. එය පුරවැසියන් වශයෙන් අප කාගේත් යුතුකමක් බව අවධාරණය කරමි.